

Elektrik kaçağına 15 dolarlık çözüm

ESİN ÇETİNEL

İSTANBUL - Konut başına yaklaşık 15 ile 25 dolar arasında, sanayi tesisleri içinse 300 dolar maliyetle kurulacak elektronik sistem sayesinde Türkiye'deki 28 milyon elektrik aboneleri yakın takibe alınacak. Her an düğmeye basılabilecek durumdaki uzaktan okuma sistemi (AMR) ile tüm Türkiye'de kaçak elektrik kullanan sanayi kuruluşları ve konutlar yaklaşık 25 metre yanılma payıyla tespit edilebilecek.

Söz konusu sistemin hazır olduğunu ve pilot bölgelerde test yapabilecek durumda olduklarını söyleyen Brightwell'in Teknolojilerden sorumlu başkanı (Chief Technology Officer CTO) Kutsal Anıl, söz konusu sistem sayesinde halen Türkiye'de TEDAŞ verilerine göre yüzde 18'lerdeki elektrikteki kayıp kaçak oranını yüzde 10'lara çekmeyi hedeflediklerini söyledi.

Ankara Türkiye'yi izleyecek

Anıl, "Bu sistem sayesinde Türkiye'deki yaklaşık 28 milyon aboneyi her saniye okuyup kontrol altına alabilirsiniz. Ve bir merkezden takip edebilirsiniz. Örneğin Ankara'da oturup istanbuldaki bir sayaçtaki kaçağı belirleyebilirsiniz" diyerek sistemi özetledi.

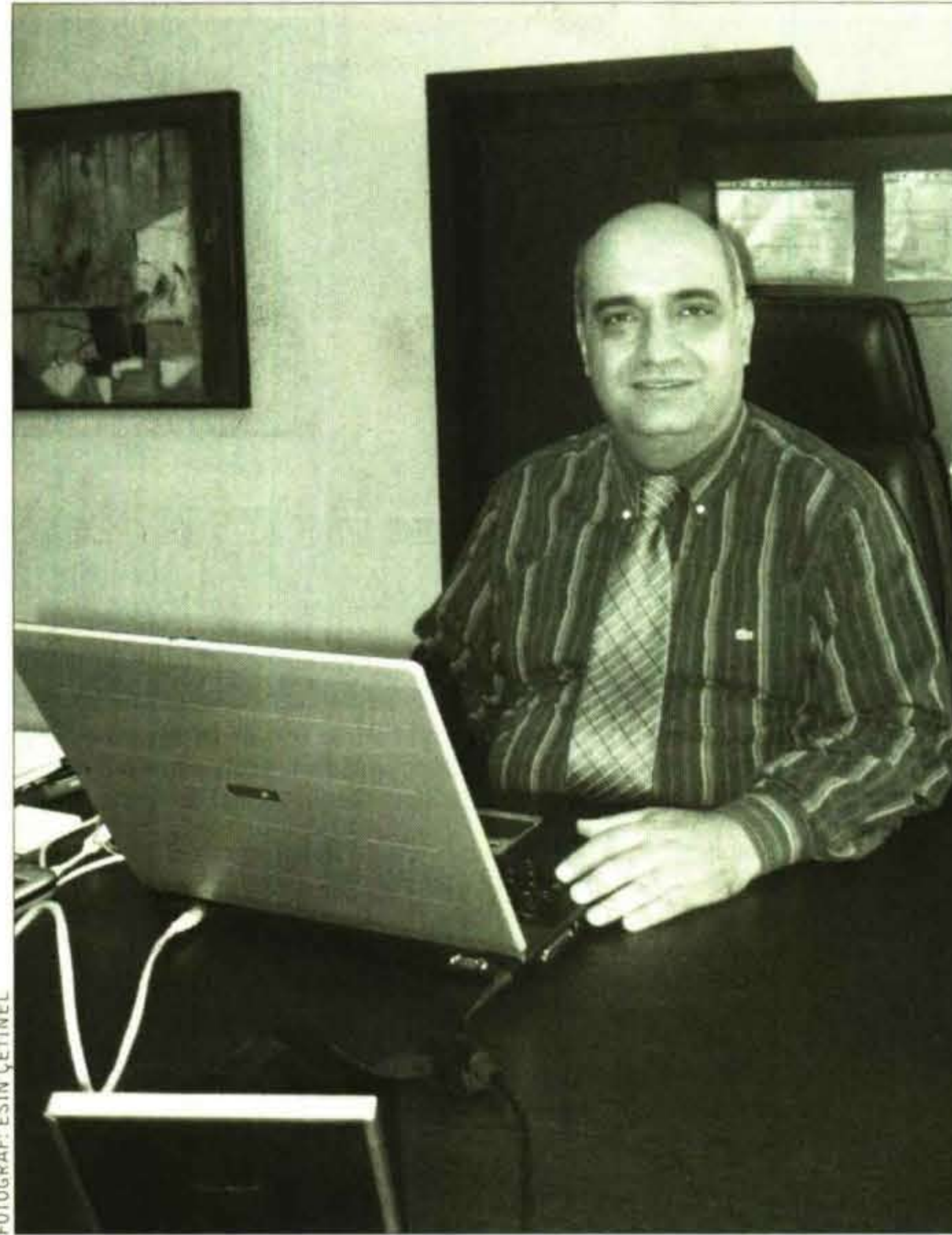
İlk aşamada sistemin kullanıcılara belli bir parasal yükü olacağını ancak sözkonusu sistemin yerleşmesi durumunda Türkiye'de elektrik fiyatlarının ucuzlayacağını söyleyen Kutsal Anıl, "Elektrik faturası ödeyen herkes bu yüksek kayıp kaçak oranını her ay faturasında ödüyor. Buna göre biz beş ay sonunda kâra geçecek bir işten bahsediyoruz" diye konuştu.

Geçtiğimiz aylarda açıklama yapan Enerji Bakanı Hilmi Güler de üç yıldır elektriğe zam yapılmamasının nedenini kayıp kaçakla yaptıkları mücadele sonucunda bu oranın yüzde 25'lerden, yüzde 16'lara gerilemesi olduğunu belirtmişti. Güler, aynı açıklamada 25 milyon aboneden 16.5 milyon aboneyi taradıklarını ve 830 bin elektrik kaçağı tespit ettiklerini de duyurmuştu.

Özelleştirme bekleniyor

TEDAŞ'ın kendilerine 'İstedikleriniz bölgede pilot çalışma yapabilirsiniz' dediğini söyleyen Anıl, ancak bu işin özelleştirme sonrası özel dağıtım şirketleri eliyle yapılabileceği inancında. Bu nedenle grup elektrikte dağıtım özelleştirmelerinin tamamlanmasını bekli-

Konutta 15-25, fabrikalarda 300 dolara mal olan sistemle elektrikte kaçağı önleyebileceklerini söyleyen Brightwell CTO'su Anıl, 'Bu sistem dağıtım özelleşince başlar' dedi

Elektrikte kaçağın sıfırlanamayacağını söyleyen Kutsal Anıl, "Kaçağın yüzde 90, kaybın ise yüzde 50'den fazlasını ortadan kaldırmamız" dedi.

yor. Pazarlama çalışmalarını sürdürdüklerini ve ihalelere katılan gruplarla ilişki kurduklarını açıklayan Anıl, ihalelerde kimin kazanacağı belli olduktan sonra harekete geçeceklerini söylüyor. Anıl'a göre, özelleştirmenin ardından kuruluşlar satın aldıkları dağıtım şirketini üç-dört ay inceleyip önce büyük kullanıcılar olan sanayi kesimine AMR'li sayaç taktırmaya başlayacak.

1 milyar dolarlık yatırım

Türkiye'deki yaklaşık 28 milyona ulaşan abone olduğu düşünüldüğünde

sözkonusu sistemin yerleşmesi için yaklaşık 1 milyar dolarlık bir pazardan bahsedilebileceğini de sözlerine ekleyen Brightwell'in Teknolojilerden sorumlu başkanı Kutsal Anıl "Bu konuda faaliyet gösteren bizim dışımızda da şirketler bulunuyor. Kullanıcıya maliyet ilk bakıldığında çok yüksek gibi duruyor ancak Türkiye'de yıllık yaklaşık 2.5 milyar dolara ulaşan kayıp ve kaçağı olduğu düşünüldüğü zaman bu rakam çok da büyük değil. Yani benim hesabıma göre sistem üç ayda başa baş noktasına geliyor" diye konuştu.

Kaçak nasıl yakalanacak?

Elektrikte kaçağın tam anlamıyla sıfırlanmasının mümkün olmadığını vurgulayan Kutsal Anıl, insan bağımlısı olmayan bir sistem sağlayarak kaçağın yüzde 90'dan fazlasını kaybın ise yüzde 50'den fazlasını ortadan kaldırmayı söyledi. Elektrik kaçağını yüzde 10'lara çekmeyi planladıkları sistemi kısaca anlatan Anıl, sanayi kesimi ve konutlar için ayrı uygulanacak sistem için şunları söyledi: "AMR yani uzaktan sayaç okuma sistemi... Ancak bu sayaçlar sadece okumuyor, sistemdeki tüm parametreleri bir merkezde topluyor.

Öncelikle bu sayaç elektrik dağıtım yapan trafoya giren ve çıkan gücü ölçüyor. Böylece trafonun ne kadar verimli çalıştığı anlaşılıyor. Trafodan sonra elektrik direkleri veya yeraltında bulunan dağıtım noktalarına giren ve çıkan güç de ölçülüyor. Elektrik işte bu noktalardan kaçak biçiminde konutlara ve sanayiye dağılıyor.

Kaçak GPRS 'le yakalayacaklar

X5 sistemiyle cep telefonu network'ü olan GPRS üzerinden sayaç verileri merkeze gönderiliyor. Tüm büyük güçler yani trafolar ve sanayi kuruluşlarının verileri merkeze bu şekilde aktarılıyor. Söz konusu bu akıllı sayaç aynı zamanda güç analizörü yani gücün kalitesini de ölçüyor. Sanayi kesimi için üretilen GPRS'li X5 sisteminin tahmini satış fiyatı 300 dolar civarlarında olacak. Ve her an büyük kullanıcılar kontrol altına alınabilecek."

Konut için iki farklı çözüm

Konut için iki farklı yöntem kullanıldığını belirten Anıl, birinci yöntemin her daireye AMR elektrik sayacının konulması olduğunu söyledi. Bu sayaçlardan alınan bilgilerin trafolarla toplanıp ardından GPRS üzerinden merkezlere iletebileceğini söyleyen Anıl, "Yani o bölgedeki tüm sayaçlarla ilgili bilgi okunuyor. Noktasal olarak çalınan yeri belirliyoruz. Yani belli bir aralıkta bu tespit ediliyor. Ara ise 20-25 metre. Yani 20-25 metre civarında kaçak elektrik kullanılıp kullanılmadığını tespit ediyoruz.

İkinci yöntem ise daha ucuz. Her sayaca bir AMR bağlamak yerine sayaçlar kalacak ancak apartman girişine bir pano konulacak. Burada küçük ölçüm modüllerimiz olacak ve bunun maliyeti ise üç-dört dolar civarı. Bir apartman için bir tane bu panodan koyarsak sayaç başına maliyeti 15 dolara inebilir. Bununla merkezle bağlantı kurup elektrik trafiğini kontrol altına alacağız, kaçak olup olmadığını tespit edeceğiz"

CTO'lar artık şirket yönetimlerine de giriyor

Intel'in CTO'su Pat Gelsinger en başarılı isimler arasında yer alıyor.

Şirketlerin geleceğinde teknolojinin önemi arttıkça teknik adamlar da yönetim kurullarında kendilerine yer bulmaya başladı. Klasik anlamıyla üretimden, finansman, pazarlamadan sorumlu yöneticilerden oluşan şirketlerin yönetim kurullarında şimdi CTO (Chief Technology Officer) yani teknolojilerden sorumlu başkanlara da bir koltuk ayrılıyor. Dünya devi şirketlerde CEO (Chief Executive Officer) yani icra kurulu başkanlarının hemen ardından yer almaya başlayan CTO'lar yavaş yavaş Türkiye'de de kendisine yer bulmaya başladı.

'Teknolojiyi izlemeyen yok olur'

Türkiye'nin ilk CTO'larından olan Anıl teknolojiye gelişmeyi iyi tahmin

edemeyenlerin yok olacağı bir dünyada yaşadığımızı vurgu yaparak CTO'ların görevlerini şöyle özetledi: "CTO şirketin teknoloji lideridir. Tüm projelerin teknik yönetiminden, bilişim altyapısından ve geliştirilmesinden sorumlu. Başka deyişle CTO stratejik planlamalarda teknolojinin stratejik planlamasını yapar. Teknolojik trendler, yani dünyada teknolojinin nereye gideceği şirketlerin şu andaki yapılaşmasını o kadar çok ilgilendiriyor ki. Şu anda teknolojiye trendleri doğru tahmin edemezseniz yok olursunuz. Ve bence artık dünya ikiye ayrılacak teknoloji üretenler ve diğerleri."

Dünyada çok başarılı isimler bulunduğunu da söyleyen Anıl'a göre en başarılı CTO'lar arasında Microsoft'tan

David Vaskevitch, Intel'den Pat Gelsinger, IBM'den Bernard Meyerson bulunuyor.

Avea'nın CTO'su Fakhouri

Ancak bir teknoloji şirketi olmamasına karşın örneğin ABD'de Coca-Cola Company'nin de bir CTO'su var. Anıl'a göre Türkiye'de ise yaklaşık 10 dolayında CTO ve bunun dışında holdinglerde teknik veya teknoloji koordinatörü gibi isimler altında en çok 20-30 üst seviye yönetici bulunduğunu belirtiyor.

Edinilen bilgiye göre Türkiye'de ise Brightweight'in dışında Avea'nın yönetiminde de CTO var. Avea'da CTO ve aynı zamanda ağdan (network) sorumlu başkanlık (CNO) görevini ise halen Jamal Fakhouri yürütüyor.